

fructus Beneficii tali anno correspondentes possit in conscientia retinere.

Respondeo affirmative. Quamvis enim ex dispositione c. commissi de elect. in 6. non solum mortaliter peccet, sed etiam ad restitutionem perceptorum fructuum teneatur, qui Beneficium curatum accipit absque animo suscipiendi Sacerdotium intra annum à jure præscriptum; adhuc tamen, cum in laudato textu habeatur, prædictam dispositionem quoad fructus non valere, quando qui Beneficium obtinuit, mutata voluntate, promotus ad Sacerdotium fuit, clare infertur, Diaconum nostrum, qui mutata voluntate, intra annum Sacerdos effectus est, ita conditionem ab Ecclesia exigitam adimplevisse, ut possit in conscientia obtenti Beneficii fructus etiam primo anno correspondentes tamquam sibi debitos, retinere. Ex quo itaque fraus aliqua ex parte ipsius Diaconi eo tempore, quo Beneficium curatum obtinuit, intercesserit, inferri quidem potest, ipsum graviter peccasse, non tamen ad aliquam perceptorum fructuum restitutionem teneri, cum ipsa fraus quantum ad fructus retinendos, per voluntatis mutationem, & conditionis impositæ adimplementum sufficienter purgetur. Ita Layman lib. 4. tr. 2. cap. 14. n. 10. alique ex Barb. de offic. Par. c. 6. n. 15.

MENSE SEPTEMBRIS.

CAS. I. Accusans se pœnitens de copula habita cum meretrice, recusat solvere pretium, quod pro obtinendo illius corporis usu promisit. Q. an hoc stante possit absolvi.

Respondeo negative, probabilius loquendo. Ratio est, quia quando in contractu oneroso, etiam de re illicita facta, una pars adimplevit, quod jam promiserat, æquum est, ut etiam altera pars suam adimpleat promissionem; cum etiam res illicita sit pretio æstimabilis; non quidem ut illicita est, sed ratione periculi, aut damni, cui se exposuit, qui rem illicitam executus fuit, aut ratione voluptatis, vel utilitatis perceptæ ab eo, qui opus illicitum fieri procuravit. Hac itaque de causa, qui meretrici pretium spondit pro obtinendo illius corporis usu, eodem usu jam consecuto pretium solvere tenetur, cum meretrix non se obligaverit ad gratis faciendum, quod illicite fecit, sed solum dependenter à pretio, quod turpi conditione jam adimpleta solvi omnino licite potest. Et proinde si pœnitens se accusans de copula habita cum meretrice recusat solvere pretium, quod pro obtinendo illius corporis usu promisit, tamquam injustus rei alienæ possessor, probabilius loquendo, absolvendus non est. Dixi probabilius loquendo, quia opposita etiam opinio sua probabilitate non caret. Ita Homob. in exam. Eccles. p. 2. tr. 9. c. 6. q. 24. Diana tom. 8. tr. 7. res. 59. §. 2. Girib. de rest. cap. 4. n. 8. & seq.

CAS. II. Dum Sacerdos, peracta Consecratione, signum Crucis supra Calicem cum Hostia efformat, Hostia é manibus in Calicem cadit, unde fere tota remanet madefacta. Q. quo ritu prosequendum sit Sacrificium.

Respondeo cum distinctione. Si commode extrahi potest à Calice aliqua sensibilis Hostiæ pars, quæ non sit sanguine madefacta, debet Sacerdos nihil reiterando prosequi Missam, cæremonias, & signa consueta cum prædic-

ta residua Hostiæ parte faciendo usque dum integrum Sacrificium perfece- rit. Si vero Hostia ita remaneat madefacta, ut extrahi non possit à Calice pars sensibilis, & ad perficiendum de more Sacrificium idonea; nihil à Calice extrahi debet, sed omissis signis, & Crucibus, quæ cum ipsa Hostia, vel supra ipsam Hostiam fieri solent, debet Sacerdos una cum Corpore sumere Sanguinem, signans se cum Calice, & dicens: Corpus, & Sanguis Domini nostri, &c. & ita usque ad finem Sacrificium prosequendum est. Ita ex Rubr. Miss. tit. 10. n. 10. Gav. in easd. Rubr. p. 3. & D. Thom. q. 83. art. 6. ad 6.

CAS. III. Francisca vovit recitare quotidie septies Pater, & Ave in honorem B. V. sed ob negligentiam sæpe sæpius non recitavit. Q. an graviter in tali omissione peccaverit.

Respondeo negative. Ratio est, quia ex una parte nequit vovens ex communi mente Doctorum se obligare sub gravi ad ponendam materiam leviem, cum Deus talem obligationem, utpote imprudenter factam, non acceperit, & ex altera parte singulæ illæ recitationes fuerunt juxta terminos casus ex mente Francisce voventis singulis diebus affixæ, & proinde cum ommissio unius recitationis non habeat continuationem cum omissione alterius, dicendum est, quæcumque omissionem, etiam sæpius repetitam, numquam omissionem gravem inferre. Nisi igitur Francisca ex erronea conscientia putaverit se teneri sub gravi ad singulas illas recitationes, numquam in tali omissione, quantumvis fuerit ommissio totius materiæ pro quolibet die per Votum promissæ, & fuerit sæpe sæpius repetita, eandem Franciscam graviter peccasse, dicendum est. Ita cum Dian. p. 4. tr. 5. resol. 36. Sporer de voto tr. c. 2. sect. 3. n. 89.

MENSE OCTOBRIS.

CAS. I. Peccatori Excommunicato occulto Communionem publice petenti Sacerdos Particulam præbuit non Consecratam, ut Sacramenti reverentiæ consulere. Q. an bene se gesserit.

Resp. negative. Tum quia, dum peccatori occulto, loco consecratæ, præbetur Particula non consecrata, intervenit simulatio, quæ in Sacramentorum administratione tamquam perniciosa, & execrabilis ab Innoc. XI. in prop. 29. proscripta est. Tum quia ex tali porrectione Hostiæ non consecratæ præbetur occasio idolatriæ, quæ longe gravius, & deterius peccatum est ipso peccato indignæ sumptionis. Sicuti igitur ad reverentiam Sacramento servandam licitum non est peccatori occulto publice petenti Sacramentum denegare, cum ipse Christus Dominus à participatione sui Corporis non repulerit Judam, quamvis ipsum indignum esse non ignoraret; ita pro eadem reverentia Sacramento serveanda nequit loco consecratæ porrigi Hostia non consecrata; tum quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona: tum quia major est irreverentia, quæ in casu patratu à Sacerdote, quam sit illa, quæ in suscipiente vitatur. Ita ex D. Thom. in 3. p. quæst. 80. art. 6. ad secundum. Dian. part. 4. tr. 4. res. 47. Suar. tom. 3. in tertiam part. dis. 67. sect. 4.

CAS. II. Postquam mulier, permittente Marito, copulam habuit cum Mariti Fratre, eidem Marito petenti debitum negat. Q. an jure negare possit.

Respondeo affirmative. Nam quamvis unius conjugis delictum non debeat alteri præjudicium inferre, si alter conjux innocens sit, ut colligitur ex cap. discretionem, de eo, qui cognovit consanguineam: atamen, quando alter conjux patrati sceleris consensu, vel suassione particeps fuit, uterque debet eandem poenam incurrere, cum ex adducto cap. habeatur, ei tantum non debere officere affinitatem conjugis post Matrimonium inique contractam, qui hujusmodi iniquitatis particeps non extitit; cum hic suo jure non debeat sine sua culpa privari. Cum itaque, ex quo mulier copulam habuerint cum mariti fratre, permittente marito, clare apparet maritum suo consensu fuisse participem patrati incestus; sequitur, nedum ipsam mulierem ratione affinitatis cum marito contractæ privatam esse jure petendi debitum, sed hoc eodem jure privatam quoque esse ipsum maritum. Dato autem, quod maritus in tali jure privatus sit, ipsi, utpote illicite petenti, jure merito debitum negari potest. Ita ex Girib. de Matrim. c. 19. n. 55. Sanch. de debito conjug. l. 9. disp. 27. num. 3.

CAS. III. Putans vir quidam pius sexaginta dumtaxat miliaribus Laurentum Bononia distare, ad B. V. Lauretanam peregrinationem vovit; sed inde distare cognovit miliaribus centum, & quinquaginta. Q. an teneatur prædictum votum implere.

Respondeo negative. Cum enim certum sit ex una parte ad voti valorem requiri consensum voventis in rem voto promissam, & ex alia parte nihil sit magis contrarium consensui, quam error, nec voluntas feratur in incognitum, dicendum est, virum pius, qui peregrinationem vovit ad B. Virginem Lauretanam ex errore quo putavit Laurentum sexaginta dumtaxat miliaribus Bononia distare, cum distet miliaribus centum, & quinquaginta, ad iter hoc subeundum nullatenus obligari. Eo præcipue quod voventis ex regula generali ad voti adimplementum non obligatur in eo eventu, qui si menti voventis tempore emissi voti occurrisset, verosimiliter fuisset ab ipso vovente exclusus. Dicendum itaque, quod cum omissum votum ex defectu consensus circa notabilem circumstantiam peregrinationis promissæ non valeat, vir pius nullatenus tenetur prædictum votum implere. Ita Suar. tom. 2. de relig. de voto l. 1. c. 11. n. 8. Beat. p. 1. q. 33 res. 2.

MENSE NOVEMBRIS.

CAS. I. Cajus post Confessionem in Paschate factam, advertit se duo peccata lethalia ex oblivione omisisse. Q. an intra eundem annum teneatur iterum confiteri.

Respondeo cum distinctione. Si Cajus in Paschate alia lethalia confessus est, confiteri iterum non tenetur. Ratio est, quia præceptum Confessionis Sacramentalis semel saltem in anno faciendæ juxta Decretum Concil. Later. sub Innoc. III. nihil aliud importat, quam ut quisque, postquam diligenter se excuserit, & conscientia suæ sinus omnes, & latebras exploraverit, ea

pec-

peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit, ut inquit Trid. sess. 14. c. 5. Cum igitur Cajus ea peccata in Paschate confessus sit, quibus se Dominum mortaliter offendisse recordabatur, dicendum est, ita satisfacisse annuæ Confessionis præcepto, ut vi talis præcepti peccata ex oblivione omisa iterum intra eundem annum confiteri non teneatur. Si vero peccata, quæ in Paschate Cajus confessus est, fuissent tantum venialia, advertens post Confessionem se peccata lethalia ex oblivione omisisse, intra eundem annum confiteri iterum teneretur: quia cum annuæ Confessionis præceptum non nisi circa lethalia versetur, dicto præcepto non satisfacisset Cajus per solam venialium Confessionem, & proinde teneretur intra eundem annum, sive de obliis, sive de aliis lethaliibus, si quæ denuo commisisset, iterum confiteri. Ita Lugus disp. 15. n. 164. Dian. p. 4. tr. 4. resol. 206. Girib. de pœnit. c. 5. n. 46.

CAS. II. Res in juste sublata perit apud furem, sed periisset etiam apud dominum ex incendio in ejusdem domo secuto. Q. utrum Fur ad aliquam teneatur restitutionem.

Resp. negative. Quia si Fur in casu ad aliquam tenetur restitutionem, hoc esse debet vel ratione rei acceptæ, vel ratione injustæ acceptionis. Neutrum autem dici potest. Non primum; nam res accepta amplius non datur, cum ex hypotesi apud furem perierit. Non secundum, cum injusta acceptio non inducat restituendi obligationem, nisi fuerit causa efficax damni, qualis non est in casu, quo res furto sublata etiam apud dominum ex incendio in ejus domo secuto periisset. Dicendum proinde, quod si fur nullo modo ex re furto sublata factus sit ditior, & res eadem, quæ apud ipsum perit, eodem modo apud dominum ex incendio periisset, ad nullam tenetur restitutionem: sicuti Nauta liberatur à quocumque onere restitutionis, licet invito domino Merces transtulerit ab una Navi ad aliam deteriore, in qua perierunt, quando etiam prima Navis, à qua Merces translata sunt, in eadem tempestate naufragium passa est. Ita ex l. 1. ad Legem Rod. de jactur. Less. de rest. l. 2. c. 12. n. 92. Tamb. l. 8. tr. 3. c. 2. §. 8.

CAS. III. Cum Titius creditur agrum sterilem, & incultum, quem à Cajo debitore recepit in pignus, excoluerit, fructus aliquos inde percepit. Q. an eosdem fructus licite valeat retinere.

Respondeo negative. Ratio est, quia quamvis Titius fructus ex agro perceperit ex quo ipsum propriis expensis, & laboribus excoluerit; adhuc tamen certum est, quod tales fructus spectant ad Cajum, qui dedit agrum in pignus, cum fructus eo ipso, quod ex aliquo fundo nascantur, ad dominum fundi pertineant, ut clare constat ex l. 1. cod. de act. pignor. & c. 1. de usur. Nisi igitur constet de expressa, vel saltem præsumpta domini voluntate liberè concedentis, & condonantis tales fructus, debent fructus ipsi, extractis expensis, & laboribus in agro colendo insumptis; vel Domino fundi restitui, vel in sortem computari; secus Creditor tales fructus sine justa causa supra sortem recipiens ex re aliena, nullatenus posset ab injustitiæ labe excusari. Ita ex Rosig. de contract. 3. prænot. 12. n. 3. & 4. Nav. in Manu. c. 17. num. 216.

CAS. I. Paulus Præbyter, accepta Eleemosyna pro Sacrificio, in talis animæ Suffragium offerendo Sacrificium, obtulit quadam die, sed absque intentione satisfaciendi debito contracto per Eleemosynam. Q. an teneatur Sacrificium novum offerre.

Respondeo cum distinctione. Si Paulus numquam habuit intentionem applicandi Sacrificium juxta illius mentem, qui Eleemosynam præbuit, clarum est Paulum nequaquam debito à se contracto satisfacisse; quia nulla præexistente determinata intentione, habitualiter saltem durante, dici nequit, quod pro uno potius, quam altero Sacrificium offeratur. Si vero ab opposito accepta Eleemosyna pro Sacrificio in talis animæ Suffragium offerendo, habuit aliquando intentionem applicandi Sacrificium juxta mentem petentis dicendum est, quod etiam si ea die, qua Paulus obtulit Sacrificium, novam non habuerit intentionem satisfaciendi debito contracto per Eleemosynam, taliter eidem debito satisfecerit, ut ad nihil amplius teneatur. Ratio est, quia cum applicatio Sacrificii sit veluti ejusdem donatio, quæ à Deo acceptatur, etiam antequam fiat ipsiusmet Sacrificii actualis oblatio, necesse non est, quod voluntas applicandi pro tali anima existat, quando fit Sacrificium, sed sufficit præcise fuisse, & retractatam non esse. Et hæc est praxis, juxta quam pii etiam Sacerdotes non sunt solliciti de renovanda intentione ea die, qua offerunt Sacrificium, dummodo jam habitam non retractaverint. Dicendum proinde, neque Sacerdotem nostrum in hac hypothese amplius teneri pro sui debiti satisfactione Sacrificium novum offerre. Ita Girib. de Sacrif. Missæ c. 4. n. 3. Cacheran. tr. 9. c. 4. §. 2. n. 30. Lug. disp. 8. sect. 6. n. 93.

CAS. II. Ut diutius devote populum in Ecclesia retineat, solet ruralis quidam Parochus Natalis Noctæ tres Missas successive celebrare. Q. an licite hoc faciat.

Respondeo negative. Quamvis enim olim non defuerint Theologi, & Canonistæ, qui, teste Diana pluribus in locis, & de Lugo de Euchar. disp. 20. sect. 1. num. 25. docuerint licitum esse post primam Natalis Noctis Missam successive immediate duas alias celebrare; hoc tamen dici amplius non potest; cum per plura tum Sacræ Rituum Congregationis, tum Synodalia Constitutionum Decreta tales Missas successive celebrare vetitum sit: Cum enim pluries Sacræ Rituum Congregationi propositum fuerit dubium: An liceret Sacerdotibus, Natalis Noctæ celebrantibus tres Missas successive celebrare, eadem Congregatio semper respondit: Non licere, ut constat ex Decretis emanatis die 7. Decembris 1641. die 9. Augusti 1653. die 20. Aprilis 1664. die 15. Novembris 1678. Confirmatis postremo sub Clemente XI. die 18. Decembris 1702. Quibus Decretis inhiixa Synodus nostra Diocesana, sub pœna suspensionis ipso facto incurrenda, prædictas tres Missas successive celebrare vetat, ut cap. 5. de celebratione Missæ videre est; & ex Pignat. tom. 7. consult. 25. Giribald. de Sacrif. Missæ c. 7. num. 14.

CAS. III. Berta, ad magis fovendum amorem in Puerum Jesum, in Missa

nocturna Natalis Domini enixe petiit Sacra refici Communionem; cui petitioni Parochus annuit. Q. an Parochus bene se gesserit.

Respondeo negative. Nam ex superadductis pro secundo hujus mensis Casu Decretis sive Sacræ Rituum Congregationis, sive Synodi nostræ Diocesanae, æqualiter vetitum fuit, tres successive Missas Natalis Noctæ celebrare, ad Sacram Synaxim in Missa, quæ celebrari permittitur, deprecantibus exhibere. Cum autem prædicta Decreta vim legis habeant, & obedientiæ obligationem inducant, Parochum nostrum, qui Bertæ petitioni annuit, male se gessisse dicendum est. Ita cum supradictis, aliisque communiter.

ANNO MDCCXLII.

MENSE JANUARI.

CAS. I. Tempore Jubilæi, quo concessa fuerit facultas commutandi vota, petiit Petrus à Confessario commutationem juramenti ad Dei honorem facti de non amplius aleis ludendo. Q. an stante legitima permutandi causa, potuerit tale juramentum Confessarius permutare.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia cum juramenta promissoria in honorem Dei emissa nil aliud sint quam promissiones redendi Deo juratam rem, ita ex communi mente Doctorum induunt naturam voti, ut moraliter loquendo, vinculum juramenti prædicti à vinculo voti non differat, cum unum æque, ac aliud eandem omnino obligationem inducat. Licet proinde si de alio juramenti sermo sit, quæ diversam à voto important obligationem, privilegium, quod communi juri adversatur, ne uno ad aliud nequeat extendi, poterit in nostro casu privilegium commutandi vota extendi ad commutationem juramenti in honorem Dei emissi de non amplius aleis ludendo, cum juxta regulam juris, quod in uno æquivalentium dispositum est, etiam in altero dispositum censeatur. Ita Anacl. de juram. n. 41. & de voto n. 52. Laym. L. 4. tr. 3. c. 11. Homob. tr. 7. q. 77.

CAS. II. Antonius occidendo Cajum ex defectu plenæ advertentiæ venialem tantummodo culpam commisit. Q. an teneatur sub gravi culpa resarcire damnum occisi Cajii familiæ inde securum.

Respondeo negative. Ratio est, quia, sicuti si in Cajii occisione nulla prorsus intervenisset culpa ex eo, quod per mortem primo primum, vel per casum omnino fortuitum ipsiusmet Cajii occisio accidisset, nullatenus ad reparandum damnum occisi Cajii familiæ securum Antonius teneretur; ita, si ex defectu plenæ advertentiæ gravis culpa non intercessit, nulla debet ipsi Antonio obligatio gravis imponi, cum æque repugnet, quod habeatur effectus absque ulla causa, ad quod effectus major sua causa admittatur. Et sicuti in foro externo gravi pœna puniri non solet illud delictum, quod in